

**Bijlage 4. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als cultuurhistorisch landschap van 'Sint-Arnolduspark en Tiegemberg' en als monument van neogotische 'Sint-Arnolduskapel', pittoreske 'Villa Albert' en cementrustieke 'Belvédère' in Anzegem (Tiegem)**

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Anzegem 5de afdeling, sectie A

Objectnummer:

4.03/34002/602.1 - 4.01/34002/696.1

4.01/34002/697.1 - 4.01/34002/698.1

Dossiernummer: 4.001/34002/103.1

Omschrijving:

Sint-Arnolduspark en Tiegemberg, Warandedreef 2, 4, 6, 10, 12 en zonder nummer, Kapellestraat 87, Tiegemberg 22, 24 en zonder nummer, Meuleberg 2 en zonder nummer

neogotische 'Sint-Arnolduskapel', Warandedreef 2

pittoreske 'Villa Albert', Warandedreef 3

cementrustieke 'Belvédère', Meuleberg 2

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 26 JUNI 2017

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,



Geert BOURGEOIS

## **1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming**

### **1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV**

#### **1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed**

Het advies werd gevraagd op 7 maart 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

#### **1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie**

Het advies werd gevraagd op 7 maart 2017.

Het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen bracht op 23 maart 2017 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Uit het gecoördineerd advies wordt opgemaakt dat er geen opmerkingen zijn met betrekking tot de aspecten bodembescherming, ondergrond en natuurlijke rijkdommen. De overige agentschappen brachten geen advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is dit advies gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

#### **1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken**

Het advies werd gevraagd op 7 maart 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

#### **1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij**

Het advies werd gevraagd op 7 maart 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

## **1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Anzegem**

Het advies werd gevraagd op 7 maart 2017.

Gemeente Anzegem

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 17 maart 2017 een gunstig advies zonder opmerkingen uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

## **1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)**

Het advies werd gevraagd op 7 maart 2017.

De VCOE bracht op 21 april 2017 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

De VCOE ondersteunt artikel 1 van het ministerieel besluit maar formuleert de opmerking om het waarderend onderzoek inzake de cultuurgoederen (Sint-Antoniusbeeld en relikwie van het bovenarmbeen, bewaard in de Sint-Arnolduskapel) aan te vullen in het inhoudelijk dossier.

De VCOE ondersteunt de beschrijving van de erfgoedwaarden zoals omschreven in artikel 2 van het ministerieel besluit.

De VCOE vraagt om de beheersdoelstellingen die beknopt in artikel 3 van het ministerieel besluit zijn opgenomen aan te vullen op basis van de formuleringen in het inhoudelijk dossier of minstens te verwijzen naar de informatie die daar is opgenomen.

De VCOE merkt in verband met de slechte bouwfysische toestand van de Belvédère of uitkijktoren en het bijhorende tickethuisje op dat behoud en consolidatie op termijn onvermijdelijk zullen leiden tot reconstructie en vraagt om hiermee reeds rekening te houden in het beschermingsbesluit. De commissie stelt dat het niet wenselijk is een opheffingsprocedure te doorlopen voor de reconstructie.

De VCOE merkt op dat de verbodsbepalingen opgenomen in artikel 3, §2 beter verordenend worden vastgelegd en aldus in aanvulling op de voorschriften (artikel 4) moeten worden geformuleerd.

De VCOE ondersteunt de voorschriften geformuleerd in artikel 4 maar vraagt de verbodsbepalingen uit artikel 3 als voorschriften op te nemen.

De VCOE vraagt te verduidelijken in welke mate de toelatingsplicht uit artikel 5.2, 1<sup>o</sup> omtrent het plaatsen, slopen, verbouwen en heropbouwen, de reconstructie van de Belvédère en het tickethuisje mogelijk maakt, zonder dat het monument moet worden opgeheven.

Behandeling van het advies:

De lijst van cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van een voorlopige bescherming wordt gebruikelijk, daarbij rekening houdend met een mogelijke impact op de persoonlijke levenssfeer, slechts in een afzonderlijke bijlage bij het ministerieel besluit omschreven en gewaardeerd. Er wordt anderzijds opgemerkt dat het beeld en het relikwie die zich hier in een betreedbare kapel bevinden wel degelijk worden aangehaald in het inhoudelijk dossier,

respectievelijk in het hoofdstuk 1. beschrijvend gedeelte, onder rubriek 1.1. Situering, onder rubriek 1.4. Beschrijving met inbegrip van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen.

De beheersdoelstellingen worden inderdaad beknopt opgelijst onder de artikelen 3.1 tot en met 3.4 van het ministerieel besluit. Toch zijn deze doelstellingen voldoende duidelijk geformuleerd, ook wanneer het gaat om een gewenste ontwikkeling. Voor een meer uitgebreide, technische toelichting, bijvoorbeeld nuttig ten behoeve van de opmaak van een onroerenderfgoedbeheersplan, kan steeds verwezen worden naar het inhoudelijk dossier.

Er wordt opgemerkt dat het beschermingsbesluit via de opgenomen beheersdoelstellingen reeds is afgestemd op het reconstrueren van de Belvédère of uitkijktoren en het bijhorende tickethuisje. De motivering van de bescherming als monument onder rubriek 2.3.2. van het inhoudelijk dossier licht dit ook nog eens expliciet toe. Zolang een reconstructie op dezelfde plek plaatsvindt, is het daarmee ook duidelijk dat er geen opheffing van de bescherming moet doorgevoerd worden. Vermits de term 'heropbouwen' anders zou kunnen worden geïnterpreteerd dan de term 'reconstrueren', in de zin dat dan pas iets wordt heropgebouwd dat er al geruime tijd niet meer staat, wordt de laatste term wel toegevoegd aan artikel 5.2, derde lid, 1ste indeling. Hiermee wordt het reconstrueren van de nog bewaarde, bouwvallige Belvédère met tickethuisje, uitgaande van het feit dat de materiaalsoort en de bouwtechniek geen uitvoeringswijze toelaat die veel langer dan 100 jaar standhoudt en die vergelijkbaar is met andere technieken waaronder vakwerkbouw met leeminvulling en strooien bedaking, nog duidelijker afgedekt.

Voor de reconstructie op een andere nabijgelegen locatie die voldoende tegemoetkomt aan het herstellen van zichtrelaties op de Leie- en Scheldevallei zal wel steeds een opheffing van de bescherming als monument vereist zijn. Dit is immers inherent aan de motivatie van de bescherming als monument. Anderzijds blijft het kiezen voor een dergelijke optie onder voorwaarden wel als een mogelijke overweging aangehouden.

Enkele verbodsbepalingen opgenomen in artikel 3, §2 zijn niet éénduidig geformuleerd door het inschrijven van bepaalde uitzonderingen. Deze uitzonderingsgevallen kunnen beter onder de beheersdoelstellingen worden aangevuld en als toelatingsplichtige handelingen omschreven. Concreet geldt dit voor de opgesomde verbodsbepalingen 1 (omtrent de aanleg van parkeerplaatsen) en 3 (omtrent het wijzigen van het hydrografisch net).

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

#### Inhoudelijk dossier:

p. 53-54 Beheersdoelstellingen beschermd cultuurhistorisch landschap

toevoeging onder:

- Bedevaartpark met bedevaartweg en cementrustieke constructies

De bestaande parkeerplaatsen nabij de voormalige melkerijgebouwen kunnen, rekening houdend met geplande nieuwe parkeervoorzieningen buiten de beschermingsperimeter, op een verantwoorde manier heraangelegd worden. Hierbij wordt eerder afstemming gezocht op de bediening van de te behouden nutsgebouwen.

(...)

Het hydrografisch netwerk van bronnen, kwelplekken, bronbeeklopen en kunstmatige vijvers dient omzichtig behouden te worden, waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan het handhaven van het grondwaterpeil en aan de bronwerking.

Beschermingsbesluit:

p. 15 Artikel 3.1 §1. beheersdoelstellingen cultuurhistorisch landschap

toevoeging:

1° verantwoorde heraanleg van bestaande parkeerplaatsen;

3° omzichtig behoud van het hydrografisch netwerk met specifieke aandacht voor het handhaven van het grondwaterpeil en de bronwerking;

p. 16 Artikel 3.1 §2. Verbodbepalingen

schrapping:

1° het aanleggen van nieuwe parkeerplaatsen tenzij de verantwoorde heraanleg van bestaande inrichtingen;

3° het wijzigen van het hydrografisch netwerk of het uitvoeren van werken die een impact hebben op het grondwaterpeil in die mate dat de bronwerking grondig wordt gewijzigd of dat deze niet meer mogelijk is. Een gedeeltelijk herstel van de bronbeekloop ter hoogte van de huidige speelzone is wel mogelijk;

p. 17 Artikel 5.1 Toelatingsplichtige handelingen cultuurhistorisch landschap

toevoeging:

6° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of werk dat impact kan hebben op het grondwaterpeil en de bronwerking;

p. 19 Artikel 5.2 Toelatingsplichtige handelingen beschermd monument cementrustieke 'Belvédère'

toevoeging:

1° het plaatsen, slopen, verbouwen, reconstrueren of heropbouwen van een constructie;

#### **1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming**

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

Inhoudelijk dossier:

p. 53-54 Beheersdoelstellingen beschermd cultuurhistorisch landschap

toevoeging onder:

- Bedevaartpark met bedevaartweg en cementrustieke constructies

De bestaande parkeerplaatsen nabij de voormalige melkerijgebouwen kunnen, rekening houdend met geplande nieuwe parkeervoorzieningen buiten de beschermingsperimeter, op een verantwoorde manier heraangelegd worden. Hierbij wordt eerder afstemming gezocht op de bediening van de te behouden nutsgebouwen.

(...)

Het hydrografisch netwerk van bronnen, kwelplekken, bronbeeklopen en kunstmatige vijvers dient omzichtig behouden te worden, waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan het handhaven van het grondwaterpeil en aan de bronwerking.

Beschermingsbesluit:

p. 15 Artikel 3.1 §1. beheersdoelstellingen cultuurhistorisch landschap

toevoeging:

1° verantwoorde heraanleg van bestaande parkeerplaatsen;

3° omzichtig behoud van het hydrografisch netwerk met specifieke aandacht voor het handhaven van het grondwaterpeil en de bronwerking;

p. 16 Artikel 3.1 §2. Verbodbepalingen

schrapping:

~~1° het aanleggen van nieuwe parkeerplaatsen tenzij de verantwoorde heraanleg van bestaande inrichtingen;~~

~~3° het wijzigen van het hydrografisch netwerk of het uitvoeren van werken die een impact hebben op het grondwaterpeil in die mate dat de bronwerking grondig wordt gewijzigd of dat deze niet meer mogelijk is. Een gedeeltelijk herstel van de bronbeekloop ter hoogte van de huidige speelzone is wel mogelijk;~~

p. 17 Artikel 5.1 Toelatingsplichtige handelingen cultuurhistorisch landschap

toevoeging:

6° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of werk dat impact kan hebben op het grondwaterpeil en de bronwerking;

p. 19 Artikel 5.2 Toelatingsplichtige handelingen beschermd monument cementrustieke 'Belvédère'

toevoeging:

1° het plaatsen, slopen, verbouwen, reconstrueren of heropbouwen van een constructie;